

Working Papers Pracovní texty

Working Paper No. 3/2003

Pakt stability a růstu – vymoženost nebo přítěž eurozóny?

Zdeněk Šrein

INSTITUT PRO EKONOMICKOU A EKOLOGICKOU POLITIKU

A

KATEDRA HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE – FAKULTA NÁRODOHOSPODÁŘSKÁ

Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku
Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta národohospodářská
Katedra hospodářské politiky

Pracovní text číslo 3

Pakt stability a růstu – vymoženost nebo přítěž eurozóny?

Zdeněk Šrein

Abstract

The Stability and Growth Pact (SGP) was established as a safeguard against excessive budgetary deficits. In the '90-s (when the budgetary deficit ceiling was the most difficult convergence criterion to pass), the deficits were perceived as the most dangerous factor that could undermine the sound functioning of the Euro-zone. Germany was the most active initiator emphasizing the necessity to adopt a stricter version of the SGP. Recent experiences indicate that the monetary stability of the Euro depends (with regard to the fiscal policies) rather on the moderate growth of public spendings in general, than on the growth of the deficits. Ireland serves as a typical example.

JEL Codes: E620

Keywords: Budgetary deficits, monetary union, Stability and Growth Pact
Obsah

Úvodem.....	5
Letmý pohled do historie	5
„Pakt stability“ a jeho přerod v „Pakt stability a růstu“	7
Osudy Paktu stability a růstu po roce 1999 – případ Irska.	9
Problém SRN a Francie na počátku roku 2003	10
Rozdílné názory na celkový smysl a na další osudy Paktu stability a růstu	11
Literatura.....	13
Příloha	14

Úvodem

Rozpočtové deficity – možnost jejich nekontrolovaného růstu a nadměrného rozsahu – byly již v období diskusí o přípravách na vytvoření hospodářské a měnové unie (EMU), tedy v době jednání mezivládní konference připravující maastrichtskou smlouvu, chápány všemi účastníky jako závažný faktor ohrožující stabilitu společné měny. Tyto obavy se pak promítly jak do formulace konvergenčních kritérií (jednou z podmínek pro přijetí společné měny byl rozpočtový schodek nepřevyšující 3 % HDP dané země), tak i do ustanovení smlouvy zabývajících se režimem rozpočtových politik zemí poté, kdy přijaly společnou měnu..

Třetí etapa EMU, tedy přijetí společné měny, má již za sebou čtyři roky života, v letech 1999–2001 obíhalo euro jen jako bezhotovostní měna a postupně se rozšiřovalo jeho použití, v roce 2002 již byly staženy všechny bankovky a mince starých měn a zcela nahraženy eurem i v hotovostním oběhu. Samozřejmě, čtyři roky nejsou příliš dlouhá doba pro hodnocení, z druhé strany však i já sám s úděsem zjišťuji, jak rychle ten čas běží: eurozóna funguje již čtyři roky, dostala se z dětských nemocí a má se velice k světu. Zdá se, že je možno již s tímto časovým odstupem se pokusit o odpověď na některé otázky:

- Do jaké míry se osvědčily zásady dozoru nad rozpočtovými schodky?
- Nemělo by se na nich něco měnit?
- Jsou i dnes rozpočtové schodky tím hlavním nebezpečím, které ohrožuje zdraví společné měny?

Letmý pohled do historie

Jak jsem již uvedl, obavy z rozpočtové nekázně států, které přijaly společnou měnu, byly jednou z nočních můr, které nedávaly „otcům“ EMU spát. Důvodů bylo několik:

- operace rozpočtovými prostředky a vůbec rozpočtová politika nabývá na významu v situaci, kdy členský stát ztratil možnost autonomně používat nástroje měnové politiky (kurs, diskontní sazby apod.), jejichž pomocí by čelil různým ekonomickým šokům;
- protože při existenci společné měny necítí jednotlivé vlády přímou odpovědnost za její stabilitu, mohou mít silnější sklon k tomu, aby své problémy řešily rozpočtovým

schodkem. Jsou si vědomy, že jeho negativní dopady se rozředí na celé území měnové unie;

- značný rozsah emitovaných dluhopisů, jimiž vláda svůj deficit kryje, může vést na kapitálovém trhu, kde se tyto obligace umisťují, k omezení přímých investic i k tlaku na růst úrokových sazeb. To vše může podlomit ekonomický růst.

Jaká terapie byla v boji proti této nemoci v maastrichtské smlouvě nasazena?

Již v rámci druhé etapy přechodu k EMU jsou všechny členské státy zavázány zajistit ve svém právním řádu naprostou nezávislost centrálních bank na dalších národních institucích a v tomto rámci také platí pro centrální banky zákaz financovat rozpočtové schodky (ani emisí inflačních peněz, ani vykupováním primární emise dluhopisů, včetně krátkodobých pokladničních poukázek). Tento princip se netýká jen centrálních bank, protože platí zákaz „jakéhokoliv zvýhodněného přístupu vlády a dalších veřejných institucí k finančním institucím“. Navíc, v oblasti rozpočtové politiky jsou zakázány jakékoliv projevy solidarity mezi vládami; platí zákaz jakékoliv vzájemné výpomoci při krytí rozpočtových schodků („no bail-out“). Je příznačné, že z druhé strany smlouva připouští projevy solidarity mezi členskými státy v měnové oblasti, jejich vzájemnou výpomoc při problémech se schodky platebních bilancí; i to je koneckonců ukázkou, jaké nebezpečí přikládali otcové smlouvy právě rozpočtové nekázni.

Těžištěm opatření proti nadměrným schodkům států v měnové unii byla však ustanovení čl. 104c maastrichtské smlouvy o postupu v případě vzniku nadměrného schodku veřejných financí. Zopakujme pro přehlednost, že za nadměrný je pokládán schodek vyšší nežli 3 % HDP; konvergenční kritérium z doby přípravy na přijetí společné měny je tedy uplatněno i pro země začleněné již do třetí etapy měnové unie. Souhrnná charakteristika čl. 104c je uvedena v příloze.

Předmětem pozdější kritiky se stala zdlouhavost a do jisté míry i arbitrárnost tohoto postupu.

„Pakt stability“ a jeho přerod v „Pakt stability a růstu“.

Slabiny režimu podle článku 104c se staly velice zjevnými zejména v období let 1994–1997, kdy jednotlivé členské státy usilovaly o splnění konvergenčních kritérií. Je pravdou, že navzdory pochybnostem o vůbec smyslu měnové unie, jak přicházely od některých teoretiků (Feldstein, Friedman a další), naprostá většina vlád členských států pokládala za věc cti či prestiže dostat se do první skupiny států, které přijmou společnou měnu. Šlo tedy o splnění konvergenčních kritérií a nejobtížnější situace byla právě u státních rozpočtů. V roce 1996 splňovaly podmínku deficitu pod 3 % HDP pouze Dánsko, Irsko a Lucembursko. Velmi těsně překračovaly tento limit Francie, Rakousko a SRN. Navíc, uvedené státy rovněž neměly velký problém s dalším konvergenčním kritériem – velikostí veřejného dluhu. Buď již byl pod referenční hodnotou 60 % HDP nebo se k ní velmi rychle přibližoval.

Problém nastal v průběhu let 1996–1997, kdy některé členské státy – v úsilí srazit deficit pod 3 % HDP nebo prokázat snižování veřejného dluhu – začaly uplatňovat „kreativní účetnictví“ nebo přijímaly opatření, která dávala tušit, že jsou zaměřena jen na splnění limitu v daném roce a nemohla zaručit, že se nebudou nadměrné deficity opakovat v následujících letech. To vzbudilo nedůvěru zejména v německé veřejnosti – uvědomme si, že právě německá marka byla dlouhodobě nejstabilnější měnou uznávanou na celém světě. Proto právě němečtí ekonomové a politici (v té době vláda CDU/CSU) hledali záruku, že budoucí společné euro bude alespoň stejně stabilní.

Pod tlakem německé veřejnosti proto vláda SRN přišla s návrhem na utužení rozpočtové disciplíny. Místo kritizovaného „měkkého“ článku 104 měli účastníci uzavřít „Pakt stability“ (viz příloha). Nejvýraznějším rysem tohoto paktu je automatické uvalení sankce proti státu, který připustí vznik nadměrného schodku. Ne zcela pochopitelný je pro mne návrh, že příslušný pakt bude uzavřen státy eurozóny mimo struktury EU a stejně tak byl koncipován i dohled nad realizací tohoto paktu. Jinak řečeno, měl vzniknout jakýsi exkluzivní klub eurozóny, do jehož záležitostí by neměli ostatní členové EU, Komise, Rada či Evropský parlament co mluvit.

Přímo prušácká vojenská přísnost při uvalování sankcí nebyla pochopitelně přijatelná pro ostatní členy a výsledkem bylo tedy přijetí „Paktu o stabilitě a růstu“, který byl v roce 1996 na dublinském jednání Evropské rady. Stručný obsah tohoto paktu je opět uveden v příloze.

S hlediska historie, která předcházela vzniku tohoto paktu anebo událostí, které byly tímto paktem vyvolány, je nutno opět zajít do Německa. Zatímco podnikatelské kruhy, pokud je mi známo, měnovou unii vítaly a přály si její co nejrychlejší zavedení, v akademických kruzích byla situace jiná. V únoru 1998, tedy v době závěrečných příprav na zasedání Evropské rady, která měla počátkem května rozhodnout, které státy postoupí do třetí etapy EMU a přijmou tedy společnou měnu, byl uveřejněn otevřený dopis 150 profesorů-ekonomů, kteří varovali před příliš rychlým přechodem ke společné měně. Zejména kritizovali příliš velkodušný přístup k hodnocení států z hlediska plnění zejména schodkového kritéria a varovali, že to může ohrozit kvalitu měny.

Nejen to, v lednu 1998 podali čtyři významní ekonomové žalobu na německou vládu k Ústavnímu soudu SRN v Karlsruhe. Žádali, aby soud zakázal vládě vstoupit do eurozóny, protože některé státy neplní důsledně konvergenční kritéria; vláda by tedy porušila mezinárodní smlouvy a závazky, pokud by spolu s nimi společnou měnu přijala. K žalobě je připojeno zdůvodnění; je to vlastně knižní publikace v rozsahu 300 stran, v níž autoři poukazují na celou řadu slabin a rizik, kterým může eurozóna čelit.

Nás bude hlavně zajímat argumentace žalobců o nebezpečí nadměrných schodků. Autoři kritizují Pakt stability a růstu a to, že němečtí vyjednávači ustoupili francouzským partnerům, hlavním oponentům německého návrhu. Jejich obhajoba původního německého návrhu vyplyne nejlépe přímo z citací obžaloby:

„Skutečnou ideou Paktu stability není potrestání, nýbrž orientace rozpočtové politiky k politice stability. Pokud musejí zúčastněné státy počítat v případě nesolidního vedení rozpočtového hospodaření s citelnými automatickými sankcemi, nedovolí si dovést věci tak daleko.“

Jejich postoj k Paktu o stabilitě a růstu pak vyplývá z následujícího výroku:

„Na dublinském summitu se prosadila francouzská koncepce. Na tiskové konferenci řekl francouzský prezident Jacques Chirac zcela jasně:

„Co jsme v žádném případě nemohli přijmout, byl automatismus, který si Němci od začátku přáli. Ten tu nyní nemáme.“

Automatismus sankcí byl v Dublinu nahrazen automatickým projednáváním sankcí (Sanktionsverfahren), tedy pojetím, které již dříve bylo v Německu odmítáno. Podle našich zkušeností by vedla politizace takového řízení ke změkčení sankcí, protože politici „soudci“ by se mohli obávat, že v dalším roce se oni sami mohou ocitnout na lavici obžalovaných, nebo že je prostě ve hře nějaký politický handl. Výsledkem by bylo odpuštění bez pokání, kdy hříšník soudí hříšníka.“

Ústup od automatismu při udělování sankcí nebyl však jen důsledkem tlaku francouzské strany. Byl zde i problém právní. Původní ustanovení o postupu při nadměrném schodku je zakomponováno přímo do článku 104 maastrichtské smlouvy. Jde o právní normu nejvyšší síly. Z textu tohoto článku je zřejmé, že automatismus sankcí by s ním byl v příkrém rozporu. Z tohoto hlediska se pak zdá, že procedura určená Paktem stability a růstu je zřejmě to maximum, kterého lze dosáhnout při respektu k duchu uvedeného článku. Konec konců, již sám název dokumentu (jde o pakt, tedy samostatnou smlouvu členských států) naznačuje, že jde o dobrovolnou dohodu, která je jaksi „navíc“ ke smlouvě¹.

Osudy Paktu stability a růstu po roce 1999 – případ Irska.

Po zahájení třetí etapy měnové unie začal také dohled Komise nad rozpočtovými politikami zejména států eurozóny. Lze říci, že první problém s rozpočtovými deficity přišel ze zcela jiné strany, nežli otcové Paktu čekali.

Irská republika vykazovala v roce 2000 velmi imponující rozpočtový přebytek ve výši 3,5 % HDP. Bylo to období prudkého růstu irské ekonomiky – to sice mezi roky 1999 a 2001 klesalo z 9,8 % na 7,1 %, stále však irská ekonomika rostla daleko nejrychleji. Logickým průvodním jevem byla samozřejmě i inflace, která byla v roce 2000 rovna 5,7 %, tedy řádově

---

¹ Smlouva má z hlediska své závaznosti povahu ústavy a může být měněna jen po jednání mezivládní konference, schválení Evropskou radou a ratifikací parlamenty všech členských států a Evropským parlamentem

vyšší nežli ve zbytku eurozóny. Prudký ekonomický růst nebyl však zcela vyvážený z hlediska vnitřní struktury irské ekonomiky a tak pro další období počítala irská vláda ve svém stabilizačním rozpočtovém programu (doklad, který podle Paktu musí každý člen předložit Komisi a Radě) s poměrně velkým růstem výdajů veřejného sektoru. Ten by vedl také ke stabilizaci rozpočtového přebytku na dosavadní úrovni, ačkoliv růst rozpočtových příjmů měl být daleko vyšší v souladu s očekávanými 5 % růstu HDP.

Komise pak doporučila Irsku, aby omezila „expansionistický program rozpočtových výdajů“, který může posílit inflační tlaky živěné růstem domácí poptávky.

Nechci na tomto místě rozebírat všechny argumenty Komise, které ve svém doporučení uvádí (mnohá jsou skutečně závažná). Povšimněme si ale, že prvním případem uplatnění mechanismu Paktu nebyl nadměrný schodek, nýbrž přebytek; tedy situace, s níž se vůbec zřejmě původně nepočítalo.

Nabízí se tak otázka k diskusi: Jestliže je prioritním cílem měnové politiky EMU nízká inflace, je důležitá kontrola přiměřeného růstu rozpočtových výdajů jako poptávkotvorného faktoru; z tohoto hlediska není podstatné, zda se tato dynamika rozpočtových výdajů odehrává v podmínkách rozpočtového schodku či přebytku.

Problém SRN a Francie na počátku roku 2003

V posledním období se ukázalo, že problémy s rozpočtovým deficitem mají dva vedoucí státy Unie, Francie a Německo. Podle údajů Eurostatu (viz WSJE 21.–23.3.03) byl rozpočtový schodek v roce 2002 ve Francii 3,1 % a v roce 2003 stoupl na 3,4 %, v Německu pak jsou pro stejná období uváděny hodnoty 3,6 % a 3,4 %.

Německo reaguje na tuto situaci odkladem některých opatření snižujících daně i úspornými opatřeními na straně výdajů; podobně se chovalo Portugalsko v roce 2001. Francie naopak odmítá jakkoliv na svůj nadměrný schodek reagovat i s využitím argumentu, že v roce 2002 to vlastně bylo přesně 3,0 %. Oba státy zároveň prohlašují, že nemohou splnit původně zamýšlený stabilizační střednědobý program a jsou nuceny posunout termín přechodu k vyrovnanému rozpočtu daleko za původní rok 2004. Pro spravedlnost si připomeňme, že rozpočtový schodek se v letech 2002–2003 zvýšil v USA z 3,5 % na 4,4 % a v Japonsku ze 7,7 % na 8,7 %.

Evropská komise se dostala do delikátní situace – má navrhnout potrestání těchto dvou pilířů Unie podle principů Paktu? Připomeňme, že definitivní rozhodnutí náleží Radě ministrů, která se v tomto případě má usnášet kvalifikovanou většinou. Podle výroku komisaře pro měnové otázky Pedra Solbese Komise doporučuje upustit od sankcí s přihlédnutím k „mimořádným okolnostem“ vyvolaným válkou v Iráku. Je typickým paradoxem, že tento argument je uplatněn u dvou států, které jsou nejpřísnějšími kritiky tohoto britsko-amerického válečného tažení.

S takovým velkorysým přístupem však nesouhlasí vlády některých menších zemí, které již dosáhly vyrovnaných rozpočtů (Rakousko, Belgie a Španělsko). Rovněž ECB požaduje důsledný postup při realizaci cílů Paktu.

Německý kancléř Schroeder prohlásil, že pakt musí být flexibilní a že Francie a SRN připraví k této věci společné stanovisko pro jednání Evropské rady (sumitu), která zahájila své jednání 25. 3. t. r. V době psaní tohoto eseje nevím, s jakým výsledkem; berme však v úvahu, že (podle sdělení zpravodajů) šéfové států změnili původně plánovaný program jednání a soustředili se na akutní problém války v Iráku. Předpokládám proto, že nějaká zásadnější diskuse o funkci Paktu byla odložena na pozdější, doufejme klidnější dobu.

Rozdílné názory na celkový smysl a na další osudy Paktu stability a růstu

Již tento stručný přehled významných fakt z krátké historie Paktu stability a růstu naznačuje, že názory na jeho smysluplnost se dostávají znovu k diskusnímu stolu. A řekněme rovnou, že diskuse je velmi rozporná.

Vezměme jen oficiální platformu Evropské komise. V říjnu 2002 vystoupil prezident Komise Romano Prodi s projevem k Evropskému parlamentu a označil Pakt za „přežilou stupidnost“ a stavěl se za to, aby vznikla autorita zabezpečující inteligentnější a efektivnější koordinaci hospodářských politik v EU. Zdá se, že v tomto případě se R. Prodi musil nějak odreagovat od tíživého rozhodování, co si má počít s nadměrnými schodky ve Francii a Německu.

Prodiho názor však nesdílí Komise jako celek. Ve zprávě o stavu hospodářství EU v roce 2002, kterou přijala Komise v prosinci 2002, tedy v zápětí po Prodiho projevu, se naopak dočítáme, že:

„3 % referenční hodnota je a zůstává pro schodky závazným omezením. Jakékoliv porušení tohoto limitu nebo nezpečí, že by k němu mohlo dojít, musí být projednáno s rozhodností v plném souladu s ustanovením Smlouvy a nařízení o Paktu.“(6)

Zajímavé je, jak se postupně při realizaci a rozvíjení zásad paktu i celkových procedur mlčky „zapomíná“ na problém nadměrného celkového objemu zadlužení státu. Jak upozorňuje A. J. Cabral (7), Rada neakceptovala tu část návrhu příslušného nařízení vypracovaného Komisí, kde se předpokládalo také sankcionování růstu nadměrného zadlužení (t. j. případ, kdy se míry zadlužení vzdaluje od stanoveného limitu 60 % HDP.

Lze si položit otázku, do jaké míry je nezbytný vyrovnaný rozpočet každého člena EMU. Obecnější argumenty o nutnosti vyrovnaného rozpočtu jsou velmi rozmanité a můžeme zde nabídnout celou škálu učebnic ekonomické teorie, které nám poskytnou bližší poučení. V souvislosti s problematikou Paktu jde však o to, zda právě vyrovnané rozpočty by měly ve střednědobém časovém horizontu dávat záruku, že nedojde ani v rámci recesní fáze cyklu k nadměrným schodkům. V této souvislosti je zajímavá statistická studie iniciovaná Komisí, jejíž hlavní závěry jsou uveřejněny ve zprávě Komise o dohledu nad státními rozpočty (4).

Tam, na základě analýzy dlouhodobých (1960–1997) vztahů mezi dynamikou růstu HDP a salda státních rozpočtů v jednotlivých členských státech docházejí autoři k zajímavému závěru: podle napozorovaných hodnot (95 % pozorování se dostává do rozmezí dvojnásobku standardní odchylky od průměru) je možno ve většině států udržovat střední hodnotu rozpočtového salda, které s vysokou mírou pravděpodobností umožní i případě recese setrvat pod limitem nadměrného schodku, v prostoru mírného schodku. Výjimkou jsou Švédsko a Finsko, které by naopak měly udržovat mírné rozpočtové přebytky (viz příložený přetisk tabulky).

Asi nejzásadnější kritika, pokud mohu z dosažitelných pramenů soudit, pochází z pera A. Alesiny a F. Giavazziho (5). Protože jejich článek je běžně k dispozici, chtěl bych pouze akcentovat jejich hlavní myšlenky do diskuse:

- Pakt se soustřeďuje pouze na schodky, místo toho aby se zabýval strukturou rozpočtů a tudíž fiskální politikou jako takovou.
- Nedělá se rozdíl mezi zeměmi s vysokým a nízkým veřejným dluhem.
- Tvrdé lpění na 3 % limitu vede vlády k tomu, že se uchylují k tvůrčímu účetnictví. Kromě toho, odchylky od limitu v řádu několika málo desetin procenta jsou pod úrovní statistické chyby.
- Evropa především potřebuje omezit rozsah rozpočtů, nikoliv schodků. (Připomeňme si, že toto bylo implicitně zabudováno do původního německého návrhu.

Všechny tyto poznatky tedy naznačují, že dříve či později bude nutno v Evropské unii otevřít znovu diskusi o tom, zda a jakým způsobem je třeba koordinovat rozpočtové politiky nejen z hlediska stability společné měny.

Literatura

- 1) „German economics professors convinced ‘orderly postponement’ of euro essential“; Financial Times, Feb 9, 1998.
- 2) Hankel W., Nölling W., Schachtschneider K.A., Starbatty J.: „Die Euro - Klage. Warum die Währungsunion scheitern muss“, Rowohlt 1998.
- 3) „Commission puts forward recommendations on budgetary policy for Ireland (Wall Street Journal Europe 24/01/2001).
- 4) „Budgetary Ruveillance in EMU“, in: „European Economy, Supplement A, Economic trends, No3 - March 1999.
- 5) Alesina A, Giavazzi F., „Destabilizující Pakt stability“, Ekonom č.45/2003.
- 6) „The EU Economy: 2002 Review - Summary and main conclusions“ Communication from the Commission, COM(2002)712 final, Brussels, 11.12.2002.
- 7) Cabral A. J.: „Main Aspects of the Working of the SGP“ in: „The Stability and Growth Pact“. Palgrave 2001 .

Příloha

Vývoj ustanovení o postupu při vzniku nadměrného rozpočtového schodku (Stručné zásady)

I. Maastrichtská smlouva, čl.104c

x Smluvně stanovená povinnost a závazek ve třetí etapě EMU

x Členské státy podávají zprávu o rozpočtu, Komise monitoruje

x Jestliže:

– schodek přesáhne 3 % HDP

nebo - veřejný dluh přesáhne 60 % HDP a jeho podíl neklesá

nebo - podle názoru Komise hrozí vznik nadměrného schodku

x Následuje: Zpráva Komise, která vezme v úvahu

– veřejné investice a jejich význam

– střednědobou situaci (jde o nahodilý jev?)

– ostatní významné okolnosti (začíná recese?)

x Zprávu projedná ECOFIN (Rada ministrů hospodářství a financí)

x ECOFIN na základě doporučení Komise a po všestranném zvážení může označit (rozhoduje se kvalifikovanou většinou) schodek za NADMĚRNÝ.

x Pak musí následovat:

x x Důvěrné doporučení

x x Zveřejněné doporučení

x x Rada uloží vládě snížit schodek

x x Sankce:

- blokáce úvěrů EIB

- neúročená kauce

- pokuta

II. Návrh SRN na pakt stability

1996

1) Tempa růstu veřejných výdajů musejí být ve střednědobém horizontu nižší nežli tempa růstu HDP.

2) Hranice 3 % rozpočtového schodku se nesmí překročit ani v hospodářsky nepříznivých obdobích. Proto ve střednědobém horizontu platí pro schodek hranice ve výši 1 % HDP.

3) Sankce za překročení limitu nastupují automaticky. „Viník“ složí neúročenou kauci ve výši 0,25 % HDP za každé načaté 1 % nadměrného schodku. Pokud nadměrný schodek trvá po dva roky, mění se kauce v pokutu.

4) Bude vytvořena stabilizační rada z členů EMU, která bude projednávat realizaci tohoto paktu.

5) Pakt je uzavírán mezi členy EMU, není součástí legislativy ES a nesouvisí se smlouvou o založení ES.

III. Pakt o stabilitě a růstu

Usnesení dublinské Schůzky Evropské rady, 1996

1) Pakt zavazuje členy Eurozóny, aby usilovali o vyrovnaný nebo přebytkový rozpočet. Pak mají dostatek prostoru pro zvládnutí cyklických poklesů rozpočtovým schodkem v rámci limitu.

2) Pakt zabrání vzniku nadměrných schodků. Důsledné a jasné procedury dohledu nad rozpočty zkomplikují možnost hospodařit se schodkem. Každý stát připraví několikaletý stabilizační program obsahující také záměry rozpočtu.

3) Alternativní následky vzniku nadměrného schodku:

a) Roční pokles HDP přesáhl 2 %: schodek je označen za mimořádný a žádná sankce nenásleduje.

b) Pokles reálného HDP dosáhl (ročně) 0,75 % nebo méně: schodek je označen za nadměrný.

c) Roční pokles HDP je v rozmezí 0,75–2 %: Rada musí posoudit, zda schodek je nadměrný nebo mimořádný.

4) Sankce v případě nadměrného schodku:

– fixní část depozita = 0,2 % HDP,

– variabilní část bude odvozena od míry překročení hranice

3% HDP: za každé 1 % schodku nad touto hranicí se skládá kauce ve výši 0,1 % HDP,

– celkové roční depozitum nesmí překročit 0,5 % HDP,

- trvá-li nadměrný schodek po dva roky a déle, mění se kauce v pokutu.

Tabulka 1: **Minimální přijatelné hodnoty rozpočtové pozice členských států slučitelné s Paktem**

	Citlivost rozpočtové bilance na cyklus (1997)	Střední hodnota rozpočtové pozice (přebytek (+)/deficit (-) jako % HDP)
B	0,6	-1,0
DK	0,7	-0,7
D	0,5	-1,1
E	0,4	-1,4
EL	0,6	-0,4
F	0,5	-1,5
IRL	0,5	-0,9
IRL	0,5	-1,2
L	0,6	0,0
NL	0,8	-0,1
A	0,5	-1,3
P	0,5	-0,6
FIN	0,7	1,3
S	0,9	0,8
UK	0,7	-0,1
EUR-11	0,5	-1,0
EU-15	0,6	-0,8

Pramen: Evropská komise (4)